

Stockholms kommun

Rektorn vid Katarina Södra skola

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Katarina Södra skola
i Stockholms kommun

Tillsyn i Katarina Södra skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Katarina Södra skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 2 maj 2013 och den 3 maj 2013.

Fakta om skolan

Katarina Södra skola ligger i stadsdelen Södermalm i Stockholms kommun. Skolan har för närvarande 555 elever i förskoleklass och årskurs 1-6. Skolan har en särskild undervisningsgrupp för elever i årskurs 4-6 med särskilda inlärningsbehov. Förskoleklassen och årskurserna 1-3 har varsin fritidshemsavdelning med totalt 308 barn inskrivna. Skolan har också en fritidsklubb för elever i årskurserna 4-6.

Skolan leds av en rektor och tre biträdande rektorer som delar på två och en halv heltidstjänster. Rektorn har det övergripande ansvaret för verksamheten. En biträdande rektor ansvarar för förskoleklass och årskurs 3 inklusive tillhörande fritidshemmet. En biträdande rektor ansvarar för årskurserna 1 - 2 inklusive fritidshemmet för de årskurserna. Slutligen ansvarar en biträdande rektor för årskurserna 4-6, fritidsklubben och den särskilda undervisningsgruppen. Arbetslagen i skolan är organiserade årskursvis och består av både lärare och fritidshemmets personal. I varje arbetslag ingår också en specialpedagog som arbetar mot respektive årskurs.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) nådde 87 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik för årskurs 3 läsåret 2011/2012. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 72 procent. I ämnesprovet för svenska uppnådde 89 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov samma läsår. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 74 procent. Enligt skolans sammanställning uppnådde mellan 96 och 100 procent av eleverna kunskapskraven i matematik, svenska, samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen i årskurs 3 vårterminen 2012.

Årskurs 6

Enligt SIRIS nådde läsåret 2011/2012 100 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik. Resultatet ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 79 procent. I ämnesprovet i engelska uppnådde samma läsår 100 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 87 procent. Vad gäller ämnesprovet i svenska uppnådde 100 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 82 procent. Enligt skolans sammanställning uppnådde 100 procent av eleverna kunskapskraven i samtliga ämnen, med undantag för ämnet idrott och hälsa där 92 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven vårterminen 2012.

Helhetsbedömning

Av tillsynen framgår att Katarina Södra skolas verksamhet på de flesta områden uppfyller författningarnas krav och att skolan ger eleverna möjligheter att nå kunskapskraven.

Kunskapsresultaten på skolan är goda och elevernas resultat läsåret 2011/2012 i samtliga nationella ämnesprov i årskurserna 3 och 6 var högre än motsvarande resultat i riket. Skolinspektionen observerade under tillsynsbesöket flera välfungerade lektioner i trygga lärandemiljöer med studiero och uppmuntrande lärare som bemötte eleverna med respekt. I tillsynen framkommer emellertid att elevernas möjligheter att få inflytande över undervisningens utformning och innehåll behöver förbättras, bland annat genom att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten.

I samtal med lärare och elever framkommer att det förekommer att lärare vidtar disciplinära åtgärder, till exempel i form av utvisning ur undervisningslokalen för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Dessa disciplinära åtgärder dokumenteras dock inte i enlighet med gällande författningar. Det finns också brister i skolans plan mot kränkande behandling eftersom den inte omfattar alla skolans verksamheter. Katarina Södra skola bedöms dock bedriva ett aktivt och målinriktat förebyggande arbete mot kränkande behandling.

Slutligen framgår av tillsynen att skolans elever inte har tillgång till förebyggande och hälsofrämjande insatser från kurator.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 2 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Se till att utformningen av elevernas inflytande anges i planeringen av verksamheten och att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna utökat inflytande utifrån ålder och mognad.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete krävs från skolans sida. Enligt skollagen ska den närmare utformningen av inflytandet anges i samband med planeringen av verksamheten.

Rektorn uppger i intervju att diskussioner har förts om hur elever ska ges inflytande och hur inflytandet ska öka med hänsyn till elevernas ålder och mognad. Enligt rektorn finns inte någon standard i skolan för hur inflytandet ska utformas. Inflytande förekommer enligt rektorn hos vissa lärare, men någon övergripande strategi avseende inflytande finns inte. Några elever uppger i intervju

att de har fått vara med och bestämma över utbildningens innehåll enstaka gånger i naturorienterande ämnen, där de har fått välja ett djur eller en blomma som de vill arbeta med. I övrigt uppger eleverna att de inte har getts något inflytande över utbildningen. I intervjun med skolans lärare framkommer att elevers inflytande över utbildningen är beroende av vilken lärare som undervisar. Flera lärare uppger att eleverna ges inflytande över redovisningsformer. Som exempel på inflytande över innehållet i undervisningen uppges att eleverna får vara med och planera utbildningen samt komma med förslag avseende innehållet i några få ämnen såsom i idrott och hälsa samt i slöjd. I övrigt uppger lärarna i intervjun att de finner det svårt att ge eleverna inflytande över innehållet i undervisningen. I Skolinspektionens enkätundersökning anger 50 procent av lärarna att det stämmer ganska dåligt att eleverna är med och planerar hur undervisningen ska genomföras. Vidare anger 30 procent av lärarna i den genomförda enkätundersökningen att det stämmer ganska dåligt att de låter eleverna påverka arbetssätten i undervisningen.

Av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår inte hur utformningen av elevinflytande planeras i verksamheten.

Tillsynen visar sammanfattningsvis att eleverna inte ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Utformningen av inflytandet anges inte heller i planeringen av verksamheten. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Se till att disciplinära åtgärder dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.
- Se till att det för varje verksamhet i skolan utarbetas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas under det kommande året och hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Motivering

Disciplinära åtgärder

Enligt skollagen får rektor eller en lärare vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. En lärare får enligt skollagen visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren. Om en disciplinär åtgärd vidtas ska den enligt skollagen dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Lärare uppger i intervju att det förekommer att elever som stör under lektionstid blir utvisade ur undervisningslokalen. Lärarna uppger att vidtagna disciplinära åtgärder inte dokumenteras skriftligen. Rektorn uppger i intervju att hon muntligen meddelas när disciplinära åtgärder vidtas av lärare, men att hon inte har tagit del av någon skriftlig dokumentation om det.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet bör bedrivas så att det återspeglar förhållandena i varje enskild verksamhet. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av Katarina Södra skolas plan mot diskriminering och kränkande behandling som avser perioden den 15 augusti 2012 – den 30 juni 2013. Planen beskriver bland annat planerade insatser för att förebygga trakasserier och kränkande behandling i skolan. Skolan har inte någon särskild plan mot kränkande behandling för fritidshemmet. I den plan som Skolinspektionen har tagit del av anges inte att fritidshemmets verksamhet är inkluderad. Det anges inte heller huruvida åtgärder vidtagits under föregående år inom fritidshemmets verksamhet. I planen anges att en kartläggning avseende kränkningar behöver göras inom fritidshemmets verksamhet, men det framgår inte huruvida skolan avser att göra det under det kommande året. Planen återspeglar således inte förhållandena i samtliga verksamheter och vilka specifika behov dessa verksamheter har. Kravet på att samtliga verksamheter ska återspeglas i planen mot kränkande behandling har sin grund i att verksamheterna

är organiserade på olika sätt, vilket kan innebära att olika typer av kränkningar förekommer och att kränkningarna sker i olika sammanhang.

Tillsynen visar att det finns brister inom bedömningsområdet trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning

5 kap. 6 och 24 §§ och 6 kap. 8 § skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att det för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet finns tillgång till kurator.

Motivering

Av skollagen framgår att det för eleverna i förskoleklass och grundskolan ska finnas elevhälsa Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator.

Rektorn anger i verksamhetsredogörelsen att kurator vid behov finns att tillgå via kommunens stödenhet. Rektorn uppger emellertid i det avslutande samtalet att det är svårt att ha ett förebyggande och hälsofrämjande arbete från kurators sida utifrån den organisation som hon valt. Enligt rektorn gör skolsköterskan till viss del kurators arbetsuppgifter. Representanter för elevhälsan uppger att det kan finnas ett större behov av tillgången till kurator bland eleverna i årskurs 6 än vad skolan för närvarande kan tillgodose. Lärarna bekräftar i intervju att skolan köper in kuratorstjänster för det fall en enskild elev behöver stöd men att det finns behov av kurators kompetens även i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Tillsynen visar att det inom ramen för elevhälsan inte finns tillgång till förebyggande och hälsofrämjande insatser från kurator. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Parisa Maleki
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).